

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 34/2024-122

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Východ v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-64/NKA-PZ-VY-2012, postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv/251/15/1000 a postupu Špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/43/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 19. októbra 2020 (a doplnenou 18. novembra 2020, 17. februára 2021, 3. marca 2021, 3. mája 2021, 3. augusta 2021, 4. októbra 2021, 14. októbra 2021, 5. novembra 2021, 19. novembra 2021, 6. decembra 2021, 5. januára 2022, 4. februára 2022, 4. marca 2022, 4. apríla 2022, 4. mája 2022, 3. júna 2022, 23. augusta 2022, 23. decembra 2022, 20. februára 2023, 22. mája 2023 a 20. decembra 2023) domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Národnej kriminálnej agentúry, národnej protizločineckej jednotky, expozitúry Východ (ďalej len „národná kriminálna agentúra“) v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-64/NKA-PZ-VY-2012, postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv/251/15/1000 a postupom

Špecializovaného trestného súdu (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4T/43/2019. Zároveň sa domáha priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 15 500 eur samostatne zo strany národnej kriminálnej agentúry aj úradu špeciálnej prokuratúry a sumy 5 500 eur zo strany špecializovaného trestného súdu, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej s'ťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti, jej doplnení a príloh vyplýva, že uznesením ČVS: PPZ-23/BOK-V-2009 zo 16. marca 2009 bolo začaté trestné stíhanie pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 4 Trestného zákona, pričom uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru č. ČVS: PPZ-23/BOK-V-2009 z 10. mája 2010 bolo s'ťažovateľke vznesené obvinenie pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 4 Trestného zákona. Dňa 20. decembra 2019 bola úradom špeciálnej prokuratúry na s'ťažovateľku a ďalších 20 osôb podaná obžaloba na špecializovanom trestnom súde, a to vo vzťahu k s'ťažovateľke pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 4 Trestného zákona (čím začalo napadnuté konanie špecializovaného trestného súdu, pozn.). Na tomto mieste s'ťažovateľka poukázala na to, že skutok, ktorý sa jej v obžalobe kladie za vinu, sa mal stať ešte v roku 2007 (a súvisí s údajným neoprávneným uplatnením nároku na vrátenie dane z pridanej hodnoty za mesiac august roku 2007, pozn.).

3. S'ťažovateľka tiež poukázala na to, že 18. februára 2012 adresovala národnej kriminálnej agentúre a tiež aj úradu špeciálnej prokuratúry žiadosť o preskúmanie postupu podľa § 210 Trestného poriadku, kde namietala porušenie svojich práv vrátane priet'ahov v konaní. Podaním úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/14 Gv/41/09-692 z 24. mája 2012 jej však bolo oznámené, že nebolo zistené žiadne pochybenie v postupe národnej kriminálnej agentúry, ako ani porušenie jej práv ako obvinenej, ktoré jej vyplývajú z § 34 Trestného poriadku.

4. V súvislosti s priebehom napadnutých konaní s'ťažovateľka uviedla, že prvé hlavné pojednávanie bolo nariadené na 5. október 2020, avšak to bolo počas prednesu obžaloby prerušené a odročené z dôvodov súvisiacich s možným šírením ochorenia COVID-19, a tak po viac ako 13 rokoch od údajného spáchania skutku nebola ani len prednesená obžaloba.

II.

Argumentácia s'ťažovateľky

5. S'ťažovateľka vo vzťahu k napadnutým konaniam namieta ich nehospodárnosť, neefektívnosť a nesústredenosť, ako aj extrémnu dĺžku ich trvania. V postupe jednotlivých orgánov (primárne v postupe národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry, pozn.) vidí aj ich nečinnosť v trvaní niekoľkých mesiacov ba až rokov. Doplnila, že sa riadne zúčastňovala všetkých procesných úkonov a preberala si všetky jej doručované písomnosti. Argumentuje tým, že národná kriminálna agentúra a najmä úrad špeciálnej prokuratúry nevyužili zákonné možnosti urýchlenia napadnutých konaní a žiadnym spôsobom primárne úrad špeciálnej prokuratúry neprispel k plynulosti a rýchlosti konania. Podľa jej názoru k priet'ahom prispelo aj vedenie trestného konania proti spolu 21 obvineným a následným podaním skupinovej obžaloby proti všetkým obvineným, čo podľa nej nebolo nevyhnutné. Tvrdí, že jej trestná vec nie je skutkovo a právne zložitá, nie je potrebné rozsiahle dokazovanie. Namieta, že národná kriminálna agentúra síce vykonávala

v priebehu napadnutého konania vyšetrovacie úkony vo veci, tie sa však netýkali skutku kladeného za vinu sťažovateľke, ale ostatných obvinených a skutkov vyšetrovaných nezávisle od skutku kladeného za vinu sťažovateľke. Poukázala tiež na to, že tento stav nezvrátila ani špeciálna prokuratúra. Vo vzťahu k postupu špeciálnej prokuratúry ďalej namieta, že táto nevyklúčila jej trestnú vec na samostatné konanie (podľa § 21 ods. 1 Trestného poriadku, pozn.), čím prispela k predĺženiu napadnutého konania. Argumentuje tým, že obžaloba bola na špecializovanom trestnom súde podaná (20. decembra 2019, pozn.) po uplynutí viac ako 9 rokov od vznesenia obvinenia (10. mája 2010, pozn.), pričom k jej podaniu došlo po viac ako 3 rokoch od skončenia vyšetrovania (vyšetrovanie bolo skončené v auguste roku 2016, pozn.), počas ktorých nedošlo k vykonaniu žiadnych iných úkonov v trestnej veci. Poukázala tiež na to, že návrh na doplnenie dokazovania podala 23. decembra 2011 a rozhodnuté o jeho zamietnutí bolo až 4. decembra 2017.

6. Vo vzťahu k postupu špecializovaného trestného súdu v jeho napadnutom konaní (po rozšírení petitu ústavnej sťažnosti jej doplnením z 19. novembra 2021, pozn.) namieta, že od podania obžaloby (20. decembra 2019, pozn.) sa vo veci (do rozšírenia ústavnej sťažnosti, pozn.) konali len 2 hlavné pojednávania (5. októbra 2020 a 18. novembra 2020, pozn.), pričom počas roku 2021 sa nekonalo žiadne hlavné pojednávanie. Aj vo vzťahu k postupu špecializovaného trestného súdu argumentuje tým, že jej trestnú vec mal vylúčiť na samostatné konanie, čo by bolo v súlade so zásadou hospodárnosti a rýchlosti trestného konania. Špecializovanému trestnému súdu tiež vytyka primárne jeho nečinnosť. Namieta, že bol dlhodobo [konkrétne viac ako 20 mesiacov (v priebehu v zásade celého roka 2021 a v relevantnej časti roka 2022 (od jeho začiatku až do mesiaca október roku 2022), pozn.)] v jej veci úplne nečinný, nevykonával žiadny relevantný procesný úkon, resp. v roku 2022 zrušil nariadené pojednávania v mesiacoch august a september. Dodala, že v iných veciach sa pritom v sledovanom období pravidelne vykonávali hlavné pojednávania, no v dôsledku neadekvátneho postupu špecializovaného trestného súdu pretrváva stav jej právnej neistoty.

III.

Vyjadrenie špecializovaného trestného súdu

7. Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od špecializovaného trestného súdu vyžiadal jeho vyjadrenie k ústavnej sťažnosti (v časti týkajúcej sa namietaného postupu špecializovaného trestného súdu, pozn.). Špecializovaný trestný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 317/23 doručenom ústavnému súdu 7. decembra 2023 uviedol, že po podaní obžaloby (20. decembra 2019, pozn.) bola táto programovými prostriedkami pridelená senátu 4T. Riadiaci predseda senátu 27. decembra 2019 vec pridelil členovi senátu [redacted] a následne konajúci predseda senátu 2. januára 2020 vykonal úpravu na doručenie obžaloby stranám v konaní. Predseda senátu 19. augusta 2020 nariadil termín hlavného pojednávania na 5. a 6. október 2020, 18. a 19. november 2020, 9. a 10. december 2020 a 15. a 16. december 2020. K priebehu napadnutého konania argumentoval, že z dôvodu ospravedlnenia obžalovaného [redacted] a jeho nesúhlasu s konaním hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti boli zrušené termíny hlavného pojednávania nariadené na 9. a 10. december 2020 a 15. a 16. december 2020. Následne 18. decembra 2020 nariadil nové termíny hlavných pojednávanií na 10. a 11. február 2021 a na 3. a 4. marec 2021, ktoré však boli zrušené v dôsledku nepriaznivej situácie v súvislosti s pandémiou COVID-19. Ďalej uviedol, že ešte pred odchodom

predsedu senátu do starobného dôchodku (k 31. októbru 2021, pozn.) bola vec 21. júna 2021 pridelená novému zákonnému sudcovi [REDAKOVANÉ]. V dôsledku čerpania dovolenky, absolvovania preventívnej rehabilitácie, hospitalizácie a práceneschopnosti nového zákonného sudcu, ako aj jeho pracovnej zaneprázdnenosti vo väzobných veciach a tiež z dôvodu pretrvávajúcej nepriaznivej pandemickej situácie začal v októbri 2021 študovať predmetný spis (v rozsahu 95 zväzkov, pozn.). Následne boli 21. marca 2022 určené termíny hlavných pojednávanií na 16. až 18. august 2022, 20. až 22. september 2022, 4. a 5. október 2022, 27. a 28. október 2022, 14. a 15. november 2022, 22. až 24. november 2022, 5. a 6. december 2022 a 19. a 20. december 2022. Hlavné pojednávania sa však konali až v októbri 2022, a to z dôvodu zmeny dozorujúceho prokurátora a s tým súvisiacej žiadosti, aby sa nový dozorový prokurátor mohol dostatočne oboznámiť so spisom. Zároveň boli z dôvodu ochorenia obžalovaného [REDAKOVANÉ] zrušené termíny hlavných pojednávanií nariadené na november a december roku 2022. Predseda senátu preto 21. decembra 2022 určil nové termíny hlavných pojednávanií na 7. a 8. marec 2023, 20. a 21. marec 2023, 18. až 20. apríl 2023, 16. a 17. máj 2023, 17. až 19. júl 2023, 21. až 23. august 2023, 26. a 27. september 2023, 16. až 18. október 2023, 7. až 9. november 2023 a 11. a 12. december 2023. Z nich sa však neuskutočnili hlavné pojednávania nariadené na mesiace september, október a november 2023 z dôvodu obštrukcie s odkazom na možné porušenie práva na obhajobu obžalovaného [REDAKOVANÉ]. Špecializovaný trestný súd ďalej uviedol, že na doteraz vykonaných hlavných pojednávaniach bola prednesená obžaloba, boli prijaté vyhlásenia obžalovaných, ktorí boli aj vypočutí, a zároveň bolo vypočutých alebo po splnení zákonných dôvodov vykonaných približne 105 výsluchov svedkov. Uviedol, že žiadny z obžalovaných (vrátane sťažovateľky, pozn.) nepodal sťažnosť na prieťahy správy súdu. Tiež ani žiadna zo strán (vrátane sťažovateľky, pozn.) nepodala sťažnosť na nečinnosť v zmysle Trestného poriadku (§ 55 ods. 3 Trestného poriadku, pozn.). Argumentoval, že keďže nie je ukončené dokazovanie (nebolo vykonané znalecké dokazovanie ani oboznámenie sa s listinami, pozn.), vec obžalovanej sťažovateľky nie je možné vylúčiť na samostatné konanie, a to aj preto, že bezprostredne súvisí s obžalovaným [REDAKOVANÉ]. Poukázal na to, že sťažovateľke a jej obhajcovi bolo zo strany súdu v rámci plánovania úkonov vyjdené v ústrety, pri výsluchoch svedkov boli v prvom rade vypočutí svedkovia vyjadrujúci sa ku skutku kladenému za vinu sťažovateľke a odvtedy sa sťažovateľka ani jej obhajca hlavného pojednávania nezúčastňujú, a to je ďalej vykonávané na základe ich žiadosti v ich neprítomnosti.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom národnej kriminálnej agentúry, úradu špeciálnej prokuratúry a špecializovaného trestného súdu v ich napadnutých konaniach.

IV.1. K namietanému porušeniu označených práv postupom národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry:

9. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných

práv sťažovateľov. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (II. ÚS 287/2021).

10. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti stabilne prezentuje názor, podľa ktorého základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a podľa čl. 38 ods. 2 listiny), ako aj právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje ochranu len vtedy, ak bola ústavná sťažnosť ústavnému súdu doručená v čase, keď porušenie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade národnou kriminálnou agentúrou a úradom špeciálnej prokuratúry, pozn.) trvalo alebo ešte pretrváva.

11. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti a vyjadrenia predloženého špecializovaným trestným súdom, obžaloba smerujúca proti sťažovateľke (a ďalším 20 obžalovaným, pozn.) bola na špecializovanom trestnom súde podaná 20. decembra 2019. Týmto okamihom sa v danej veci skončilo prípravné konanie a začala sa súdna časť trestného konania. V čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (19. októbra 2020, pozn.) sa teda táto trestná vec už 10 mesiacov nachádzala v štádiu už po podaní obžaloby, v ktorom rozhoduje o ďalšom postupe vo veci samej príslušný súd (v tomto prípade špecializovaný trestný súd, pozn.). Podaním obžaloby tak stratili policajný orgán – národná kriminálna agentúra a úrad špeciálnej prokuratúry právomoc rozhodovať v tejto trestnej veci (už nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, pozn.), a tým aj ukončili stav právnej neistoty sťažovateľky ako osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie.

12. Národná kriminálna agentúra a špeciálna prokuratúra teda už od tohto momentu (podania obžaloby, pozn.) nemohli a nemôžu zasiahnuť do ústavou zaručeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže jediným orgánom oprávneným vo veci konať a rozhodovať je v súčasnosti špecializovaný trestný súd. Vykonaním vyšetrovania, spracovaním a predložením návrhu na podanie obžaloby policajným orgánom (národnou kriminálnou agentúrou, pozn.) a doručením obžaloby špeciálnou prokuratúrou na špecializovaný trestný súd tieto orgány verejnej moci vykonali všetky relevantné úkony smerujúce k nastoleniu právnej istoty sťažovateľky a svoju úlohu v tomto smere riadne splnili (obdobne II. ÚS 287/2021).

13. Ako už bolo uvedené, keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky smerujúca proti postupu národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry bola ústavnému súdu doručená až po uplynutí 10 mesiacov od predloženia obžaloby vo veci sťažovateľky špecializovanému trestnému súdu, s poukazom na podstatu a účel základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Zároveň ústavný súd zdôrazňuje, že ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd ju môže odmietnuť aj ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom

už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pričom uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009). Preto by bol v danej časti naplnený aj dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

IV.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom špecializovaného trestného súdu:

14. Vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd v prvom rade uvádza, že sťažovateľka napadla postup špecializovaného trestného súdu, resp. vzniesla proti jeho postupu v napadnutom konaní svoje námietky až v rámci doplnenia ústavnej sťažnosti (prvotne namietajúcej porušenie práva na konanie bez zbytočných prieťahov len vo vzťahu k postupu národnej kriminálnej agentúry a úradu špeciálnej prokuratúry, pozn.) z 19. novembra 2021 (rozšírením petitu ústavnej sťažnosti, pozn.).

15. Ako bolo uvedené, už samotná „prvotná“ ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená (19. októbra 2020, pozn.) po začatí súdneho trestného konania pred špecializovaným trestným súdom (obžaloba bola podaná 20. decembra 2019, pozn.), preto si ústavný súd vyžiadal k veci vyjadrenie špecializovaného trestného súdu. Z neho okrem iného jednoznačne vyplýva, že sťažovateľka v priebehu napadnutého konania špecializovaného trestného súdu do podania tejto ústavnej sťažnosti (resp. do jej rozšírenia o namietané porušenie práv vo vzťahu k špecializovanému trestnému súdu, pozn.) nepodala sťažnosť na nečinnosť v zmysle Trestného poriadku (§ 55 ods. 3 Trestného poriadku, pozn.).

16. Preto ústavný súd vo vzťahu k predmetu tejto časti ústavnej sťažnosti konštatuje, že podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prieťahom v príprave prejednaní veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prieťahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia, ktorákolvek zo strán môže podať prostredníctvom tohto súdu sťažnosť pre nečinnosť na nadriadený súd, aby určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu; ak sa nepostupuje podľa odseku 4, súd musí bez meškania túto sťažnosť pre nečinnosť zaslať spolu so spisom a svojím stanoviskom a so stanoviskom predsedu súdu nadriadenému súdu.

18. Ústavný súd z obsahu sťažovateľkou predloženej argumentácie v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému konaniu špecializovaného trestného súdu (primárne vzťahujúcej sa na namietanú úplnú nečinnosť v rámci postupu špecializovaného trestného súdu v období rokov 2021 a 2022, pozn.), ako aj z priebehu napadnutého konania opísaného samotným špecializovaným trestným súdom (najmä pokiaľ ide o ním uvádzané skutočnosti nariadovania, resp. následného zrušenia vopred naplánovaných termínov hlavného pojednávania, pozn.) vzhliadol možnosť práve v tomto období (v období roku 2021 pred rozšírením ústavnej sťažnosti o namietané porušenie práv vo vzťahu k špecializovanému trestnému súdu, pozn.) zo strany sťažovateľky uplatniť účinný právny prostriedok na ochranu jej práv (sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, pozn.). Avšak konštatuje, že sťažovateľka predmetnú sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55

ods. 3 Trestného poriadku na ochranu svojich práv (ktorou by namietala nečinnosť vo veci konajúceho súdu, pozn.) si neuplatnila vôbec počas celého priebehu tohto napadnutého konania.

19. Na tomto mieste ústavný súd preto opakovane pripomína, že v ústavnej sťažnosti sťažovateľka vo vzťahu k postupu špecializovaného trestného súdu namietala primárne jeho nečinnosť, preto je o to zreteľnejšie, že mohla a mala ako účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv v rozhodnom období (pred rozšírením ústavnej sťažnosti o namietané porušenie práv vo vzťahu k postupu špecializovaného trestného súdu, pozn.) využiť práve sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku.

20. S poukazom na už uvedené a na znenie § 55 ods. 3 Trestného poriadku ústavný súd pri materiálnom prístupe k ochrane ústavnosti a teleologickom výklade daného ustanovenia považuje toto za aplikovateľné nielen pri absolútnej nečinnosti súdu, ale aj v prípadoch dlhších období jeho nečinnosti. Aj keď sa z prísne gramatického výkladu § 55 ods. 3 Trestného poriadku javí, že by malo ísť o úplnú nečinnosť, pod takúto nečinnosť je nutné podradiť aj stav, keď súd sporadicky nariadi pojednávanie, avšak s dlhými časovými odstupmi nečinnosti. Na konštatovanie o riadnej činnosti súdu preto nepostačuje, ak vo veci uskutoční ojedinelý úkon (pojednávanie), avšak v ostatnom období je v zásade nečinný (I. ÚS 496/2023).

20.1. Zároveň je však potrebné zdôrazniť aj to, že v prípade existencie tzv. extrémnych prietahov v postupe a konaní súdu (spravidla nad 8 až 10 rokov podľa okolností prípadu, pozn.) nie je namieste striktné vyžadovanie uplatnenia, resp. podania sťažnosti v zmysle § 55 ods. 3 Trestného poriadku pred podaním ústavnej sťažnosti. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje aj na závery svojho rozhodnutia vo veci sp. zn. I. ÚS 288/2022, keď pri konaní trvajúcim približne 16 rokov od podania obžaloby už skonštatoval, že vzhľadom na extrémnu dĺžku konania ani neriešil nevyužitie tohto iného účinného prostriedku nápravy, pretože by sa tým odstránenie stavu namietaného porušovania práv už zjavne nedosiahlo. To však nebol prípad sťažovateľky v danej veci.

21. Ústavný súd už opakovane judikoval, že sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku možno považovať v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorého použitie sú sťažovatelia oprávnení podľa osobitného predpisu – Trestného poriadku (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, I. ÚS 82/2023, I. ÚS 83/2023, I. ÚS 496/2023). Obdobný názor vo vzťahu k porovnateľnej právnej úprave § 91 rakúskeho Gerichtsorganisationsgesetz (zákon o organizácii súdov) zaujal aj Európsky súd pre ľudské práva (pozri rozsudok vo veci Holzinger proti Rakúsku z 30. 1. 2001, sťažnosť č. 23459/94, bod 16 a nasl.).

22. Ústavný súd tak po zhodnotení všetkých okolností danej veci opakovane konštatuje, že sťažovateľka v rámci priebehu napadnutého konania špecializovaného trestného súdu nevyčerpala právny prostriedok na ochranu svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny), resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (nepodala sťažnosť pre nečinnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku, pozn.).

23. Vzhľadom na to, že sťažovateľka nevyužila právny prostriedok ochrany svojich práv, ktorý jej osobitný predpis (Trestný poriadok) účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnená, bolo

potrebné jej ústavnú sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietnuť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

24. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. januára 2024

Miloš Maďar
predseda senátu